

Strategisch te werk met vrouwenstudies

Themamiddag Nederlands Genootschap Vrouwenstudies

Marijke Naezer

In welke werkkringen komen afgestudeerden vrouwenstudies zoal terecht? En hoe gebruiken deze vrouwenstudiesdeskundigen hun kennis in de werkpraktijk? Tijdens de themamiddag “Werken met vrouwenstudies” op 8 juni 2007 gingen studenten, docenten en afgestudeerden met elkaar in gesprek.

De themamiddag van het Nederlands Genootschap Vrouwenstudies start met een heldere en boeiende lezing door Jeannette van der Sanden over het centrale thema: ‘vrouwenstudies, wat kun je daarmee?’ Al gauw wordt duidelijk dat ex-studenten vrouwenstudies werkzaam zijn in een grote diversiteit aan banen: van onderzoeker tot docent en beleidsmedewerker; van sociaal werker tot communicatiemedewerker en consultant. Over het algemeen komen de afgestudeerden goed terecht, kunnen ze hun kennis goed gebruiken in hun werk en weten ze zich goed te handhaven in mannelijke bedrijfsculturen. Dat laatste heeft ook te maken met hun persoonlijke kwaliteiten, zoals een kritische houding en zelfvertrouwen. De kritische houding wordt meteen na de lezing gedemonstreerd wanneer Jeannette van der Sanden een aantal pittige vragen krijgt voorgeschoteld. Zo vraagt het publiek zich af of de positieve uitkomsten van het onderzoek misschien te maken hebben met zelfselectie onder respondenten: zijn het niet juist de tevreden afgestudeerden die mee willen werken aan een onderzoek als dat van Jeannette van der Sanden? Het publiek heeft de smaak te pakken en zit al te popelen ook hún ervaringen te delen. Gespreksleider Jantine Oldersma geeft echter eerst het panel de gelegenheid zich voor te stellen.

Zo vertelt Kirsten Zimmerman hoe ze via het maatschappelijk werk en een museumwinkel in de journalistiek belandde. Bij het *Het Parool* krijgt ze nu veel kansen om over gender-gerelateerde onderwerpen te schrijven. Kirsten krijgt de lachers al snel op haar hand door te vertellen hoe ze daardoor haar wens om “haar omgeving te bekeren” werkelijkheid kan laten worden. Esther Captain, die na haar promotie en haar werk bij het Indisch Huis als projectleider bij het Ministerie van VWS terecht kwam, heeft meer gemengde gevoelens over haar baan. Vervelende opmerkingen over vrouwenstudies en de vrouwenbeweging weet ze nog wel te pareren, maar het valt niet mee om een genderperspectief te promoten. Het onderhandelen om haar vrouwenstudieskennis ook daadwerkelijk te kunnen gebruiken gaat niet altijd even gemakkelijk. Babette Pouwels, promovenda bij de Universiteit Utrecht, is aangesteld bij de afdeling Economie, waar veel aandacht is voor genderthema’s. Haar onderzoek naar de verdeling van arbeid en zorg tussen mannen en vrouwen past hier dan ook prima tussen. “Maar wij zijn wel de watjes binnen Economie”, voegt ze er ontnuchterend aan toe. Astrid van de Kerkhof is sinds 2006 zelfstandig communicatieadviseur, haar zevende baan in elf jaar. Eigen baas zijn bevalt haar goed. Ze heeft nu alle vrijheid om te kijken hoe ze een genderperspectief kan toepassen in haar werk, hoewel dit wel lastig is: “Je komt zo snel terecht in de vrouwenmarketing, waar Dove het hoogst haalbare is.” Tot op heden blijft de bij vrouwenstudies opgedane kennis vooral impliciet in haar werk aanwezig. “Met name aan

tekst- en beeldanalyse heb ik veel gehad, en ik heb veel gevoel gekregen voor machtsstructuren.” Inzicht geven in deze structuren noemt ze haar persoonlijke missie. Jantine Oldersma merkt op dat de geschetste loopbanen niet bepaald gekenmerkt worden door rechtlijnigheid of carrièreperspectief. De panelleden zelf zien hierin geen probleem; volgens Astrid van de Kerkhof kan je door dat ‘zwabberen’ juist dichterbij jezelf blijven. De andere panelleden sluiten zich bij haar aan. Ook wat betreft de toekomst zijn de vrouwen erg gesteld op het kunnen volgen van hun eigen plannen. Zo wil Esther Captain meer tijd vrijmaken voor haar eigen projecten, en Astrid van de Kerkhof zit nog vol plannen voor haar eigen bedrijf. Babette Pouwels zou het liefst binnen de wetenschap werkzaam blijven, maar is niet erg te spreken over het aantal beschikbare plaatsen aan de universiteiten. Kirsten Zimmerman heeft haar toekomst ook nog allerminst uitgestippeld: wellicht wordt het Greenpeace, of misschien toch promoveren.

Weinig vrouwenstudiesstudenten komen in het bedrijfsleven terecht. Jammer, is de gedeelde mening van de zaal. Het bedrijfsleven zou best wat kritische mensen kunnen gebruiken. Claudia Krops van het Institute for Gender Studies merkt op dat ex-studenten vrouwenstudies bij ING en KPMG veelvuldig deelnemen aan netwerken en zich inzetten voor de verbetering van de positie van vrouwelijke medewerkers. Bij KPMG is bijvoorbeeld het klankbord Female Capital opgezet, dat op dit moment aandacht besteedt aan de in- en doorstroom van vrouwen.

Na de pauze vraagt Jantine Oldersma de zaal wie zich wel of niet herkent in de verhalen van het panel. Claudia Krops haakt hier handig op in met de vraag wat mensen hebben gemist tijdens hun opleiding vrouwenstudies. Veel mensen blijken een tekort te ervaren aan strategische know-how om hun ideeën op een positieve manier in de werkpraktijk te kunnen toepassen. Esther Captain vertelt hoe ze regelmatig een bijeenkomst had waar alleen witte mannen kwamen spreken. “Ik wil daar dan wel iets van zeggen, maar ik wil ook weer niet iedere keer de betweter zijn”, vat ze het probleem samen. Astrid van de Kerkhof vindt dat onderhandelings- en vergadertechnieken eigenlijk een onderdeel van de opleiding zouden moeten zijn. Geertje Mak, docent Gendergeschiedenis aan de Radboud Universiteit, fluistert naast me spontaan: “Leuk idee, een cursus Weerbaarheid in de Grote Boze Buitenwereld.” Het NGV en het IGS besluiten ter plekke samen een dergelijke workshop voor studenten te gaan organiseren.

Astrid van de Kerkhof merkt op dat ook het bekend maken van *best practices* een middel kan zijn. “Of van slechte voorbeelden”, voegt Esther Captain nuchter toe. “Er zijn echt mensen die alleen maar voor geld en macht gaan, ook binnen ideële organisaties. Dat is een blinde vlek van veel vrouwenstudiesstudenten.”

Ook een hecht netwerk van alumni zou volgens Astrid van de Kerkhof kunnen bijdragen aan een betere inzet van genderstudieskennis in de praktijk. Ze is daarom een interactieve netwerk-website aan het ontwikkelen waarop mensen met elkaar in contact kunnen komen die gender (willen) integreren in hun werk.

Ter afsluiting vraagt Jantine Oldersma het panel de aanwezige studenten een goede raad mee te geven. Na de eerdere nadruk op persoonlijke ontwikkeling en werken vanuit idealen is het panel het er nu over eens dat studenten ook de zakelijke kant van werken niet moeten vergeten. Babette Pouwels concludeert tot grote hilariteit van de zaal: “Op een bepaald moment moet je je toch focussen, en macht en geld goed in het oog houden.” De opmerkelijke conclusie wordt nog wel genuanceerd: “Maar dan macht en geld wel als middel gebruiken, niet als doel.”

*Marijke Naezer is bureaumedewerker bij het Nederlands Genootschap Vrouwenstudies.
Voor meer informatie kan contact worden opgenomen via
info@genootschapvrouwenstudies.nl*